

Openbaar

Aan: de Minister van Economische Zaken en Klimaat
Van: Stichting Platform Geothermie, Frank Schoof frank.schoof@geothermie.nl en
Melanie Provoost melanie.provoost@geothermie.nl
Betreft: Internetconsultatie wetsvoorstel aanpassing vergunningstelsel aardwarmte
Datum: 19 juli 2019

Excellentie,

Stichting Platform Geothermie neemt graag deel aan deze internetconsultatie van het wetsvoorstel 'aanpassing vergunningstelsel aardwarmte'. Onze reactie is tot stand gekomen na een raadpleging van onze deelnemers en een bijeenkomst om hun vragen en suggesties te bespreken. Wij zijn verheugd dat na jaren van praten en gedachtenvorming dit concept er eindelijk ligt. De aardwarmtesector heeft een meer op maat gesneden wet nodig om te groeien. Dit wetsvoorstel is een goede aanzet.

Wij achten het van belang voor het vervolg van de energietransitie en de positie van geothermie dat de nieuwe wet de vergunningverlening versnelt, de interesse van marktpartijen én overheden (met name gemeenten) vergroot en het proces en de rollen verduidelijkt voor de stakeholders (vergunning-aanvragers/ -houders, uitvoerders, toeleveranciers, gemeenten, provincies en betrokken burgers). Onze reactie dient dan ook in dat licht gezien te worden.

In deze reactie delen we onze overwegingen, vragen wij om verduidelijking en willen wij enkele opmerkingen plaatsen die bijdragen aan wet- én regelgeving die werkbaar is voor de sector.

Wij zijn in het algemeen positief over de voorgestelde opzet, en de aanzetten om zowel marktpartijen te stimuleren als de kwaliteit en optimale benutting van de ondergrond te borgen. De ons gegunde reactietermijn vinden wij evenwel veel te kort. Een adequate afstemming met onze deelnemers en een optimale reactie vereisen meer tijd. Meer tijd voor adequate afstemming komt de sector en de kwaliteit van de uiteindelijke wet ten goede, zo is onze stellige overtuiging.

Onze belangrijkste aanvullingen betreffen:

- **De duur van de toewijzing zoekgebied en de startvergunning dient méér dan één keer verlengd te kunnen worden.** Wij denken aan een hardheidsclausule waarop een beroep kan worden gedaan bij dreigende intrekking van de toewijzing of startvergunning om redenen die niet aan de houder te wijten zijn. Het is ons inziens goed denkbaar dat bijvoorbeeld een vervolgvergunning tijdig is aangevraagd, maar niet tijdig verleend kan worden vanwege vertraging ontstaan door beroepsprocedures of om andere redenen, bij uw Ministerie, bij gemeenten, of andere instanties. Ook is zeer wel denkbaar dat financiering zoals de SDE+(+) in de toekomst slechts éénmaal per jaar aan te vragen is. In de praktijk kan dit dus een uitstel van 11+ maanden opleveren. Dit is een extra en volstrekt ongewenst risico voor het project en daarmee voor de betrokkenen, niet in de laatste plaats voor de financiers. Overigens is een hardheidsclausule uiteraard niet de enige manier om dit te regelen.
- **Voor de optimale en duurzame benutting van een aquifer is een langetermijnvisie nodig, inclusief sturing daarop.** Wij begrijpen het spanningsveld tussen het waarborgen van een langetermijnvisie door bijvoorbeeld vergunningen uit te geven voor grote gebieden (zonder op dat moment concrete afzetcontracten) enerzijds en marktwerking anderzijds. De onderhavige concepttekst

richt zich primair op de marktwerking. Onze achterban denkt daar gevarieerd over. Wij zijn van mening dat in de beoordeling van een vergunningsaanvraag de optimale benutting van de betreffende aquifer ic. aansluiting op en afstemming met bestaande doubletten in de buurt, zwaar en transparant zou moeten meewegen. Wij zien dat onvoldoende terug in de teksten. Voorkómen dient te worden dat zoekgebieden zich beperken tot gemeentegrenzen. Ook dienen de zoekgebieden rekening te houden met de regio's van de Regionale Energie Strategieën.

- **Voor het verkrijgen van een toewijzing of startvergunning is niet de mijnbouwkundige ervaring, maar de betrouwbaarheid en de financiële status van de aanvrager het meest relevant.** Mits de veiligheid en de betrouwbaarheid van de werkzaamheden door onder toezicht gestelde uitvoerders gewaarborgd zijn. De vergunninghouder dient daarom organisatorisch en inhoudelijk deskundig genoeg te zijn om een goede uitvoerder aan te wijzen, en een goed opdrachtgever te zijn. De wet dient geen voorschot te nemen op een marktordening van aardwarmtebedrijven en/of vergunninghouders. Relevant hierbij is dat de geothermie met name voor de tuinbouw een belangrijke manier is om te verduurzamen.
- **Spoedige duidelijkheid betreffende de ministeriële regelingen is gewenst, liefst vóór de behandeling in het parlement.** In het wetsvoorstel staat een aantal malen 'kunnen nadere regels worden gesteld' etc. Dit roept bij veel partijen vragen op óf die regels dan ook gesteld worden en hoe deze luiden. Dit maakt partijen dan ook onzeker. Door snel duidelijkheid te geven over de ministeriële regeling, wordt de vrees voor te strenge als voor te soepele regels wordt hiermee weggenomen. Wij verzoeken u met klem om in het opstellen van de regelingen en AMvB's, de diverse partijen in de aardwarmtesector meer en beter te betrekken, bijvoorbeeld door een formele consultering.

Algemeen aandachtspunt:

Het verkrijgen van een startvergunning vereist een procedure waarvoor 30 weken is uitgetrokken. Dit is erg lang, maar in het licht van de ervaringen begrijpelijk. In de basis worden immers alle activiteiten vergund, zodat alle advies en inspraak mogelijk is die nu ook geldt. Er is nu echter een risico dat de daaropvolgende vervolvergunning niet of niet tijdig verleend wordt. Wanneer er geen nadeligere effecten worden verwacht voor de omgeving dan voorzien in de startvergunning, dan is de aanvraag van de vervolvergunning als een eenvoudige aanvraag af te handelen. (Er is uiteraard wel een bezwaarperiode aan gekoppeld!). Als andere/ nieuwe effecten te verwachten zijn dan is ook hier een uitgebreide procedure nodig, waarbij de vergunning mogelijk niet wordt verleend of in ieder geval sterk vertraagd. Kunt u beter omschrijven wat er gebeurt als de vervolvergunning wordt afgewezen? De huidige formulering roept veel vragen, zoals 'Vervalt daarmee de startvergunning?', 'Kan een vervolvergunning worden aangevraagd?', etc..

Vragen en opmerkingen per artikel:

Pagina	Artikel	Vragen en opmerkingen
1	Art. 1-1h	Hoe wordt omgegaan met een gecombineerde lagenwinning als er gesproken wordt over het terugpompen in de oorspronkelijke geologische formatie?
1	Art. 1-1h	Het is ongewenst in de definitie om 'in de oorspronkelijke formatie' op te nemen. Dit maakt de definitie veel te nauw om in de praktijk mee te kunnen werken.
1	Art. 1-2a1	De term uitvoerder wordt meermalen gebruikt. Soms wordt aangegeven dat deze alleen technisch getoetst wordt, soms is aangegeven dat ook een financiële toetsing plaatsvindt. Helderheid is gewenst.
1	Art. 1-2am	De verwijzing en de toelichting over de invloedssfeer zijn multi-interpretabel. Gaat het over het merkbaar effect op de

- economische winbaarheid (productieput), gaat het over temperatuurdaling (injectieput), gaat het over de modellering van temperatuur? Duidelijkheid en grenswaarden zijn nodig. Zie ook Art. 42-2
- 3 Art. 24e De criteria voor het toewijzen van zoekgebieden zijn multi-interpretabel. Dit maakt dat er onvoldoende waarborgen zitten om van de aanvrager te verlangen voldoende kennis te hebben om goede opdrachtgever te zijn voor de uitvoerder. De beschrijving dient te worden verduidelijkt, dan wel in een nadere regeling (spoedig!) te worden vastgelegd voordat is na te gaan of dit voldoende waarborgen biedt.
- 3 Art. 24f (Zie onze hoofdpunten in het begin van deze memo) De termijnen bieden ruimte voor onnodige vertraging en zijn mogelijk niet haalbaar. Verwijzend naar Art. 24g en Art. 24h. Er is een groot verschil in termijnen als er wel of geen concurrerende aanvragen komen. Er zijn geen bepalingen opgenomen voor als het Ministerie niet voldoet aan de termijnen. Is het Ministerie in dat geval aansprakelijk?
- 3 Art. 24f 3 Een betere formulering is: 'hebben de gelegenheid om te overleggen'. Het doel van dit overleg zal zijn om tot afspraken te komen die de concurrentie tussen de aanvragen opheft, maar dat is niet omschreven. Het is wenselijk om een termijn te stellen waarbinnen overeenstemming wordt bereikt; anders kan een uitzichtloze situatie ontstaan, waarbij de ene partij de andere mogelijk kan gijzelen.
- 4 Art. 24g 1 Reactietermijn van 6 weken. Hoezeer wij ook hechten aan snelheid: wij kunnen ons niet voorstellen dat de genoemde instanties in die periode tot een (in voorkomende gevallen door de raad/ besluitvormend orgaan vast te stellen) voldragen advies komen. We vragen om een verbreding van het reactietermijn of inhoudelijke ondersteuning voor de desbetreffende instanties om binnen dit termijn een reactie te vormen.
- 4 Art. 24g 1 'Planmatige ontwikkeling' kan aangevuld worden met (zoals de toelichting omschrijft) bestaande en voorgenomen gebruiksmogelijkheden van de ondergrond in het gebied verwijzend naar o.a. bodemenergie en alle grondwaterbelangen. Hiervoor zijn in een regeling of op andere wijze, wél duidelijke kaders nodig. Het is voor een aanvrager ondoenlijk om zélf alle mogelijke toekomstige conflicten en gebruiksmogelijkheden te benoemen.
- 4 Art. 24h 3 Verlenging van de beslistermijn. Dit betreft verlenging met een oorzaak bij het ministerie. Er zijn zeker overmachtsituaties denkbaar waarin verlenging nodig is. In het verleden is dit echter te vaak voorgekomen.
- 4 Art. 24i 2 Spoedige verduidelijking is noodzakelijk m.b.t. wat bedoeld wordt met 'planmatige ontwikkeling en beheer' (zie ook Art. 24 g), 'niet haalbaar', 'onvoldoende zicht' en 'niet passend'. Duiding of het over boven- en/of ondergrond gaat is van belang, zeker met het oog op mogelijke belangenverstreming. Deze verduidelijking kan in de wet of in een regeling, maar is van essentieel belang om de werking van de wet te kunnen beoordelen!
- 4 Art. 24j Onduidelijk is wat 'het hoogst gerangschikt' betekent en welk

		onderscheid er wordt gemaakt tussen rangorderegels en criteria. Spoedige verduidelijk is noodzakelijk.
5	Art. 24l 3-4	Typefout, lid 3 moet zijn lid 4
5	Art. 24n	Onduidelijk wat er precies bedoeld wordt met 'aardlagen en de begrenzing ervan' en 'aangrenzende gebieden'. Dit suggereert dat indien het winningsgebied buiten het zoekgebied ligt men daarvoor een startvergunning kan indienen of dat men een aanvraag startvergunning kan indienen zonder toewijzing van het bijbehorende zoekgebied. Dit leidt tot onduidelijkheid en mazen. Daarnaast biedt het punt 'aardlagen en de begrenzing ervan' geen ruimte voor een terugvalscenario zoals bij TRIAS Westland.
5	Art. 24p 1	Nadere precisering van de gevraagde beschrijvingen is noodzakelijk. Onder andere om kwaliteitsverschillen te voorkómen. In punt f wordt gevraagd om de warmteleveringscontracten (met bedrijfsgevoelige informatie). Niet in alle gevallen zullen deze al zijn afgesloten, niet altijd voor de beoogde eindomvang en niet altijd als zelfstandig document. In essentie zijn verklaringen van de afnemer nodig over zijn afname. Dit kunnen ook afgeleiden/ samenvattingen van de contracten zijn. Spoedige duidelijkheid/ afstemming over de vorm en inhoud van dergelijke verklaringen is belangrijk.
6	Art. 24q 1	Zie reactie bij Art. 24n
6	Art. 24q 3 24l en 24u	Zie reactie bij Art. 24f 3 Een zoekgebied moet zowel beschermd worden tegen andere aanvragen van aardwarmte als tegen andersoortige projecten die mogelijk in de toekomst de toewijzing van een startvergunning in de weg kunnen zitten. Dit komt nu onvoldoende naar voren.
7	Art. 24u 2	Zie onze reactie bij 24p 1.
7	Art. 24v	De criteria voor de rangschikking zijn ons onduidelijk. We vragen om heldere criteria die bijvoorbeeld aansluiten bij regionaal/ gemeentelijk beleid.
7	Art. 24y	Voor een goede beoordeling is ook hier spoedig inzicht nodig in de nadere uitwerking van 'zelfstandig economisch winbaar'. Ons inziens voldoen de huidige afspraken.
8	Art. 24z	Spoedige uitwerking is gewenst van de consequenties of vervolg op het melden van een afwijkende situatie.
8	Art. 24aa 3	Wat zijn de technische en financiële capaciteiten waarover de uitvoerder moet beschikken?
8	Art. 24ac	Komt bij Art. 24 ak terug
9	Art. 24ad	Hoe wordt omgegaan met een horizontale splitsing?
10	Art. 24aj	Zie reactie bij Art. 24f en Art. 24h en Art. 24k
11	Art. 24an	Zie reactie bij Art. 24y
11	Art. 24aq a	Onduidelijk is welke regels kunnen worden opgesteld en welke consequenties dit heeft bv in naleving, gezamenlijke totstandkoming regels etc.
13	Art. 86a	Betreft het uitnodigen etc. van EBN. Zoals eerder in onze reactie op de brief inzake de toetreding van EBN aangegeven is nadere uitwerking op dit punt nodig. Bijvoorbeeld wanneer en hoe EBN uitgenodigd dient te worden, de wijze van toetreding, positie, termijnen, maar ook, het traject als EBN ervoor kiest niet toe te treden, etc.
14	Art. 167e en f	Bij inwerkingtreding dient een opsporingsvergunning een startvergunning te worden. Er kan immers al geboord zijn. Dat past totaal niet bij een toewijzing zoekgebied voor een

winningsvergunning.